

Kanal : piece of art NEWS / ART Channel
Başlık : Beyaz Tuval 31. Bölüm Balkan Naci İslimyeli
Konuşmacılar : Prof. Dr. Balkan Naci İSLİMYELİ, Dilşad ATASOY
Günsu SARAÇOĞLU
Video Adresi : https://youtu.be/JgZg_7LqIYo
Yayın Tarihi : 13 Mayıs 2018

Balkan Naci İslimyeli: Sanat bir empati olayı başlı başına. Yani sizin gibi olmayı anlama, o yetiyi yaygınlaştırma. Sanatçı olmak doğuştan bir karşıtlık, bir muhalif gen. Dünyaya bir noktadan bakamazsınız, çok geniş yaşam. Aynı işi yapmayacağım için ben sanatçı oldum çünkü dünyada herkes her gün aynı işi yapıyor. İyiyi çünkü her zaman takdir etmişimdir. Benim gibi yapması şart değil başka bir sanatçının. Benim gibi bir kariyer yapması şart değil, benim gibi düşünmesi şart değil. Benim sanat konusunda öncülerim bambaşka.

Dilşad Atasoy: Beyaz Tuval'e hoş geldiniz sevgili seyirciler, hepimize merhaba. Bugün Türk modern sanatının en önemli isimlerinden biriyle birlikteyiz. Onun atölyesinde sanat konuşacağız. Sanatçı, sanat eğitimcisi, yazar Profesör Balkan Naci İslimiye bizlerle. Hoş geldiniz hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Hoş bulduk.

Günsu Saraçoğlu: Hoş geldiniz hocam.

Dilşad Atasoy: Çok seviniyoruz gerçekten sizi konuk ettiğimiz için, çok kıymetli söyleyeceğiniz her şey bizim için.

Balkan Naci İslimyeli: Sağ olun, sağ olun. Teşekkür ederim.

Dilşad Atasoy: Sohbet, uzun uzun sohbet edeceğiz ama önce sizi kısaca tanımak isteriz. Adapazarı'nda doğduğunuzu biliyoruz, sanatçı bir aileden geldiğinizi biliyoruz, babanız dönemin önemli karikatüristlerinden biri. Böyle oradan başlayarak, kısa bir girişle başlayalım sohbetimize.

Balkan Naci İslimyeli: Bizde aile aslında şey, Sliven, Bulgaristan kökenli. Fatih'in yerleştirdiği Türk ailelerinden. Onlara Evlad-ı Fatihan deniyor. Osmanlı Balkanlara seçkin aileleri bizzat devlet eliyle yerleştiriyor ki orada bir model oluştursun, yaşam için imparatorluğu temsilen. O ailelerden biri, dedemin babası, çiftçilik yapmış. O zaman hayvancılık çok önemli, bütün ulaşım atlarla yapılıyor. Bir at çiftliği varmış. Ondan sonra işte dedem doğuyor. Hali vakti yerinde bir aile olduğu için İstanbul'a üniversiteye yolluyorlar.

Dilşad Atasoy: Tıp okumaya geliyor değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Tıp okumaya geliyor. Ondan sonra burada âşık oluyor, evleniyor. Nadiri Feyzi Bey'in kızı Leman Hanım'la. O da Kafkas göçmeni bir aile. İşte Leman Hanım'la evliliğinden

babam, iki kız kardeşi doğuyor. İşte onlar okuyorlar büyüyorlar vesaire, bizim hikâye başlıyor. Babam İstanbul'da uzun yıllar karikatüristlik yaptı. En büyük ideali oydu ama o zaman sanatla geçinmek çok zordu. Büyük şeyler, büyük dergilerin sayfalarında yer aldı, kapaklarında yer aldı.

Dilşad Atasoy: Akbaba'nın kapaklarını yapmıştı değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: O yapmıştı, evet. İşte Amca Bey, Akbaba vesaire. En çok başarılı bir gençken, tabii o savaş yılları da giriyor. Sonra çalışmak zorunda kaldı.

Günsu Saraçoğlu: Memuriyet mi başlıyor?

Balkan Naci İslimyeli: Memuriyet başladı. O da birtakım şehirlere atanmasıyla sonuçlandı. Araya annemle olan aşkı girdi falan. Yani benim ilk gençliğim, Anadolu'nun belli şehirlerinde memur ailesi serüveni içinde geçti.

Günsu Saraçoğlu: Peki bu babanızın memuriyetinden dolayı bu şehir şehir gezmek size bugün baktığınızda neler katmış, nasıl bir temeller atılmış orada?

Balkan Naci İslimyeli: Valla daha çok insan profiliyle tanışıyorsunuz, daha zengin bir gözlem alanına sahip oluyorsunuz. Gerçi hepsi küçük küçük birimler gibi görünüyor ama bugün benim Anadolu'yu, Türk insanını, Türk kültürünü kavrayışimdaki İstanbul merkezli olan o geniş bakış açısı bence öyle kazanıldı, çocukluğumdan gelem bir şey. Bir de aile terbiyesi, yani dedemler İstanbullu bir aile olmasına rağmen bir kısmı Bandırma'ya yerleştirilmiş, geri göç nedeniyle aile. Orada gayet geniş bir şeyleri vardı çocukların, yani aile gençlerinin, o geniş misyonuna İstanbul'u da Anadolu'yu da tanıma şansı elde ettiler. Ben de o şanslı çocuklardan biri oldum.

Dilşad Atasoy: belki bugünkü gözlemciliğiniz o günlere dayanıyor.

Balkan Naci İslimyeli: O bir sanatçı içgüdüü.

Günsu Saraçoğlu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Yani gözlemden yeni bir şey yapamıyorsunuz. Yani insanlık, çevre sizin malzemeniz.

Dilşad Atasoy: Mutlaka. Tatbiki Güzel Sanatlar mezunusunuz. Burada önemli olan okulu birincilikle bitirdiniz, değil mi? Ardından da Salzburg, Floransa, New York'ta çalışmalar yaptınız. Bu çalışmalar da mutlaka size çok büyük katkıda bulundu. Biraz da bunlardan söz edelim isteriz.

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi başarılı bir öğrenciydim. Yani başarı ölçüleri bellidir işte notlarım yüksekti ama o notla ilgilenen biri değildim ben yani hakikaten çok isteyerek, çok gönülden, çok deneysel bir heyecanla sanat yapardım. E sınıfı da etkilerdim, çevreyi de etkilerdim. İyi bir kadroydu, hocalarım falan gayet iyiydi ve böylece şeyi bitirdim, Tatbiki'yi bitirdim. Birincilikle bitirdim. Birincilikle bitirdiğimi öğrendim yani şimdikiler gibi takip etmiyordum. Şundan kaç aldım, bundan kaç aldım? Kız öğrenciler daha çok yapar öyle şey ama talihsizlikler oldu. Tam son sınıfa geldiğimde o darbe nedeniyle, 71 darbesi nedeniyle, ben de solcu bir genç olarak içeri alındım. Zanlı olduk, dört ay tutuklu kaldım. Sonra da hepimiz serbest bırakıldık ama o dört ay içinde ben diploma sınavına girme şansımı kaybettim.

Dilşad Atasoy: Oo, çok büyük şansızlık.

Balkan Naci İslimyeli: Maalesef, ya öyle oldu. Sonra ertesi, yani o da ayrıca bir şey oldu, o dört ayda müthiş bir deneyim.

Dilşad Atasoy: Tabii kim bilir neler biriktirdiniz.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, Türkiye'nin bütün seçkin insanları ordaydı.

Dilşad Atasoy: Yeni bir eğitim alanı olmuş size.

Günsu Saraçoğlu: Dört ay tatil yaptık beraber diyor.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet. Onlarla birlikte olmak da bir şanstı bir çocuk için o zaman, gencecik bir çocuğum falan. Yani o dönemi de kötü hatırlamam. Benim açımdan büyük bir gözlem alanıydı. Hatta adli suçlularla aramızda bir şey vardı böyle, bir bahçe vardı. Arada onlarla da sohbet ederdim, hikayelerini dinlerdim falan. Sonra onlarla bir sergi açtım, hatta iki sergi açtım.

Dilşad Atasoy: Evet sizin sergileriniz çok ilginç zaten onları konuşacağız.

Balkan Naci İslimyeli: Bendeki cürette bakın. Yani içeri tıklıyorum, orada çizdiklerimle çıkıp sergi açıyorum. Yani böyle yaman bir çocuktum.

Dilşad Atasoy: Ama siz her zaman farklı olanı yapmışsınız zaten yani.

Günsu Saraçoğlu: Şimdi gülümsemeye güvenerek bir soru sorayım ben. Siz çocukken öfkeli bir yapıya sahipmişsiniz diye duyduk.

Balkan Naci İslimyeli: Hep öfkeliyim. Siz görüldüğüme bakmayın.

Günsu Saraçoğlu: İşte zaten.

Balkan Naci İslimyeli: Damarıma basın da.

Dilşad Atasoy: Biz hiç görmedik o yönünüzü.

Günsu Saraçoğlu: Bir de sakinleşmek için resim yaptığınızı söylüyorsunuz, araştırdığımız notlarda bulduk bunu. Resmin sakinleştirici ve dengeleyici bir unsur olduğuna inanıyorsunuz. Bu gerçekten hayatınızda önemli bir rol dengeleyici bir unsur haline geldi mi?

Balkan Naci İslimyeli: Valla işte sanatçı yaradılışında iseniz belli bir yabancılık duygusuyla yaşıyorsunuz. Çocukluğunuzdan beri farklı biri olduğunuzu hissediyorsunuz. Çevreyi yadırgamanızdan, hazır beğenileri reddetmenizden. Ondan sonra...

Günsu Saraçoğlu: Bir uyumsuzluk başlıyor değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Evet. Değerlerle barışık olamamanızdan, yetinememenizden. Yani...

Günsu Saraçoğlu: Sorgulamanızdan.

Balkan Naci İslimyeli: Yani sanatçı olmak doğuştan bir karşıtlık, bir muhalif gen aslında.

Dilşad Atasoy: Evet, sürekli arayış içinde oluyunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Evet. Dolayısıyla hele o erişkinlik dönemi fizyolojisiyle birleşince, o hormonların fokurdadığı dönemler, değil mi? Büsbütün reaksiyonel oluyorsunuz. Ben işte kendimle, kimi spor yapar ben yapardım ama ferdi, öyle team çalışmalarında pek yoktum. Yüzerdim, koşardım vesaire ama en çok da resim yapardım, yazardım. Bütün bunlar hala sürüyor. Onlar beni sakinleştirdi. Tabii bunu bir olarak kullanmadım sanatı, yanlış anlaşılmasın. Zaten içimde olan bir şeydi. İyi ki varmış.

Günsu Saraçoğlu: Onu buldum, tespit ettim.

Balkan Naci İslimyeli: İyi ki varmış, tabii. Yani ona sığındım. Ondan kaçmadım. İşte özel hayatındaki sorunları bahane eden çocuklara her zaman söylüyorum, öğrencilerime. Kötü şeyin, anıların, durumların, sıkıntıların bahanesi olmasın sanat, tam aksine sanat için bunlara ihtiyacımız var.

Günsu Saraçoğlu: Evet, doğru. Çıkarım yapın, yansıtın.

Balkan Naci İslimyeli: Ancak bunları bir malzeme olarak kullanırsanız işinize yarar. Güzelleştirebilirsiniz çünkü hayatın içinde bütün bunlar. Bir bazıları anlıyor, bazıları zamanla anlıyor diyelim.

Dilşad Atasoy: Şimdi çok şey, çok şey konuşacağız. Çok dönem konuşacağız. Yaptığınız her işi konuşacağız ama önce isterseniz resimlerinize bir başlayalım konuşmaya. Ondan sonra sergilere geçeriz yazı hayatına geçeriz tasarımlarınıza geçeriz. Çok şey var elimizde.

Günsu Saraçoğlu: Şimdi resimle konuşmaya başlayınca direkt söylenecek tek bir şey kalıyor. Siz tuvalle boyayla kendinizi sınırlandırmayan bir sanatçısınız. Objeler sizin için çok öne çıkan ayrılar. Buradan başlayarak bu konuyu bir açmaya başlayalım.

Balkan Naci İslimyeli: Valla standart ölçü nasıl dünyayla çelişkiler içinde zıtlaşarak mücadele ederek geliştiresem, sanat çevresiyle de aynı biçimde mücadele ettim onun da Ortodoks değerleri var. Katı muhafazakâr akademik değerleri var şablonları var sanat aslında bildiğiniz gibi bir özgürlük alanı falan değil. Kendi içinde tabuları olan kuralları olan bir sistem. Eğitimde bunu çok iyi hissediyorsunuz. Dolayısıyla o tabuları da kırmak istedim. Bunlardan en önemlisi kimlik denilen yapay bir şey sanatta kişilik. Mesela biz bir sanatçının belli bir motife sarılıp devamlı onu yaptığı zaman bir kimlik kazandığını zannetmesi. Yani bu şablon kimlik profiline her zaman sinir olmuşumdur, kızmışumdur.

Dilşad Atasoy: Siz bunu yıkan insanlardan birisiniz zaten.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii tabii, bunu yıktım ama çok bedel de ödedim çünkü böyle bir deneysel kimlik, Picasso her zaman aynı şeyleri yapmadı hep farklı şeyler denedi vesaire ama

arkasında bir şey vardı, güç vardı destekleyen. Paris'in o Altın Çağ değerleri, e bizde öyle bir şey yok. Ben yalnız bir çocuktum dolayısıyla benim mücadele zor oldu.

Dilşad Atasoy: Zaten bir grubu karşınıza alıp mücadele ediyorsanız illa yalnız kalacaksınız, başka yolu yok.

Balkan Naci İslimyeli: Çok, çok, çok, çok sevmeyi de sevmedim ben. Çok sevdiğiniz zaman esir oluyorsunuz. Sizi sevenlerin bir tür objesi haline geliyorsunuz. Sanatta o kadar sevmek iyi bir şey değil. Sanatta mesafe çok önemli çünkü yeni bir şeyler yapabilmeniz için sizi hayranlarınıza bağlayan bağları biraz gevşek tutmanız lazım ki özgür kalabilesiniz.

Günsu Saraçoğlu: Yani görüş mesafesini kaybetmeyeceğiz burada.

Balkan Naci İslimyeli: Hem sanatçı olarak hem tutum olarak. Yani ben hayatta da biraz tecrit yaşarım çünkü yaşamdan biraz açıldığınız zaman görebiliyorsunuz bazı şeyleri net olarak. Hani bu kameranın bakış açısını saptaması gibi en doğru bakış açısını saptaması.

Dilşad Atasoy: Tabii içindeyken bir sürü şey gözden kaçırıyor insan.

Balkan Naci İslimyeli: O açığı bulabilmeniz için alanı boşaltmanız lazım. Yani çok içinde olmayacaksınız, çok dışında olmayacaksınız. Size özel bir açıda konumlanacaksınız. Bu açı özgürlüğünüzü bu gözlem alanı özgürlüğünüzü koruduğunuz zaman istediğinizi yapabilirsiniz. İnsanlar hep içlerinizde olmanızı isterler çok içindeyken objeleri bile çok yaklaşınca iyi göremezsiniz. Belli bir mesafeden kavrayabilirsiniz. Herkesin o mesafesi ayırdır bir defa sanatçı olarak ben o şeyi hep korurum. E bu neyi getiriyor, o bakış açısını koruduğunuz zaman hayatınızı da ona göre kurmuş oluyorsunuz.

Günsu Saraçoğlu: Ürettiğiniz o obje eserlerde birazcık böyle sizin hayat hikayenizi anlatıyormuşçasına da doneler veriyor izleyiciye.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii, tabii. Yani o objelerin hepsi birer sembol mutlaka benim hayatımda yerleri var onların. Mesela ben bit pazarlarına giderken öyle bir obje görüyorum ki beni beş yaşma altı yaşma falan götürüyor. Bir ilkokul diploması vesaire bir şey. O döneme götürüyor, o dönemden bugüne kalan şeylere kalıntılara götürüyor. Dolayısıyla dünle bugün arasında nesnelere arası bağ aracılığıyla bir bağlantı kuruyorum. Zaten sanat öyle bir şey yani geçmişle gün ve gelecek hayalleri arasında gidip gelme olayı ve buradan bir örgü, bir işçilik çıkarma bir ürün elde etme olayı. Bellek çok önemli işte son sergide de.

Dilşad Atasoy: İşte son sergiyi uzun uzun konuşalım.

Balkan Naci İslimyeli: Konuşalım.

Dilşad Atasoy: Çünkü çok önemli. Biz gittik birkaç kere gezdik. Gerçekten çok etkileyiciydi ki herkes için de öyleydi. Basın da çok ciddi ilgi gösterdi.

Balkan Naci İslimyeli: Biliyorum, tabii.

Dilşad Atasoy: Siz orada hatırlamaya değil mi? İnsanlara hatırla diyerek, serginin ismi de “Hatırla”ydı. Hatırla diyerek insanlara bellek konusunda bir uyarı yapmak istediniz.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii.

Dilşad Atasoy: Çok da ilginç bir sergiydi. Sadece tuvaler yoktu her şey vardı.

Balkan Naci İslimyeli: Her şey var.

Dilşad Atasoy: Fotoğraflar

Balkan Naci İslimyeli: Yani benim kariyerimdeki sanatçı profilinin kırılma noktalarını gösteriyordu, ana eksenini gösteriyordu bir defa. Her sanatçının belli bir derdi vardır dünya karşısında o dert, o duruşu belirler.

Günsu Saraçoğlu: Anlatımlar farklıydı ama teknik olarak odak noktası belliydi.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii. İşte kimlik önerisi o. Yani Bir sanatçının kimliği belli şeyleri tekrar etmekle kazanılan iğreti bir noktası değil. Kimlik, sanatın heyecanı deneysel serüvenleri içinde kendini esirgemedi, gözünü budaktan sakınmadan sanatçının kendi kalarak yaptığı araştırmalar çünkü dünyaya bir noktadan bakamazsınız. Çok geniş yaşam. Ben böyle kristal bir kürenin etrafında gezinir gibi küçük küçük kristallerdeki yansımaları toplayan bir profil ama, ama o topun içindeyim ben yani omurgam o. O sergide o görülüyor.

Dilşad Atasoy: O sergide unutma eğiliminde olan bir toplumu aslında uyardınız gibi değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii, tabii, tabii.

Dilşad Atasoy: “Uyan, kendine gel. Bak bunlar yaşandı” diyorsunuz değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii hem tarihsel olarak öyle bir de sanatçıyı nasıl tanımalı, nasıl sanatçıya bakmalı. Piyasa talepleriyle mi, borsa değerleriyle mi bakmalı yoksa bütün profilini tanıyarak ortak noktaları onu birleştiren

Günsu Saraçoğlu: Ve kendi beğenisiyle birleştirerek. O bir üst level oluyor galiba.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii. Evet, evet. Yani sanatçı tanımak kolay bir şey değil bizim insanımızda araştırma şeyi yok bir defa. Tembel kulaktan duyarak daha iyi tanıdığını zannediyor her şeyi. Güvendiği biriyle ondan sonra bir başkası onu yalanlarsa fikir değiştiriyor falan. Böyle iğreti bir toplum. Onun için sanatçının işi çok zor. Hatırlamayan toplumun geleceği de yoktur geçmiş de yoktur ondan inanıyorum çünkü bakıyorum şimdi genç nesle falan her şey kendilerinin yaptıklarını ilk defa zannediyorlar çünkü bakmıyorlar yani yakın tarih bile diyemem işte yaşayan insanlar.

Günsu Saraçoğlu: Genelinde çok donanımlar müsait neye baksan bulabileceğin bir internet gibi lüksümüz var artık.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet. Bakmıyorlar ve sanıyorlar ki dünyada hani bu bir cehalet belirtisi, insan önce bilir araştırır oradaki boşluklardan kendine bir alan yaratır. Değil mi?

Günsu Saraçoğlu: Eğitimi bu hale getirmeleri de...

Balkan Naci İslimyeli: Laz inşaatı gibi yapılmış iyi bir şeyin üstüne böyle iğreti bir baca gibi konumlandırılmaz kendini gülünç olmaz ama böyle olduk zaten mayamızda bu vardı, ama travmalarla da bellek yitimine uğradık. İnsanlar o kadar kötü ve ağır şeyler yaşadılar.

Dilşad Atasoy: Hatırlamak istemiyorlar artık o vaziyette...

Balkan Naci İslimyeli: Artık bellekten kaçma hali.

Dilşad Atasoy: Günü yaşama hali zaten kapitalizmin getirip dayattığı her şey, herkes için geçerli.

Günsu Saraçoğlu: İşi zahiri bir boyuta doğru üsteliyor dimi o da görmek istemiyor zaten.

Balkan Naci İslimyeli: Artık, bir kısmı gelişmiş ülkeler diyelim, komformist bir şeyle, yaklaşımla; “artık işten yorulduğum, eve geldim. Bombaları ölümleri görmek istemiyorum” diye çeviriyor bir komedi kanalını falan. Yani bu da bir kaçış aslında ama o orada var yani.

Dilşad Atasoy: Evet, orada o gerçek olarak duruyor.

Balkan Naci İslimyeli: İşte o orada olan şey sanat vicdanı yani unutmayan şey. Siz üstünü kapatsanız da o orada yaşanmakta ve siz hatırlamazsanız varlığınıza ortaya koymazsanız yaşamaya devam edecek.

Dilşad Atasoy: Yaşamaya devam edecek ve bir gün gelip...

Günsu Saraçoğlu: Aslında farkında olmadan da bulacak seni.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii, tabii, tabii. Aslında dokunuyor da ağır ağır insanın içine çöken bir şey var gizli bir mutsuzluk hani her şey o...

Günsu Saraçoğlu: İzlemediği için, görmezden geldiği için o onu bile anlayamıyor, neden olduğunu çözemiyor.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet. Vicdani bir şey var ama neden olduğunu kendi de bilemiyor. Bir iç sıkıntısı hali.

Günsu Saraçoğlu: Peki şöyle bir şey söylüyorsunuz bunların toplamından aslında lafınız anlatmış oldunuz; “Sanat yoluyla her şeyin hem içini hem dışını görmek mümkün.” diye bir şey söylediniz. Aslında bu konuştuklarımız tamamen sanırım bu cümleminiz açıklayıcı hali.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii sanat bir empati olayı başlı başına. Yani sizin gibi olmayanı anlama o yetiyi yaygınlaştırma.

Dilşad Atasoy: Tek tipleştirme değil aslında...

Balkan Naci İslimyeli: Ötekileştirme değil.

Dilşad Atasoy: Ötekini de anlama.

Balkan Naci İslimyeli: Ötekini anlama çünkü öteki diye bir şey yok gerçekte. Öteki biziz.

Dilşad Atasoy: Tabii.

Balkan Naci İslimyeli: Yani insan olan her şeyde farklı dozlarda da olsa benzer şeyler var. Benzer güzellikler var, benzer karanlıklar var, benzer korkular var.

Dilşad Atasoy: Benzer acılar var.

Balkan Naci İslimyeli: Benzer acılar var...

Dilşad Atasoy: Benzer sevinçler var.

Balkan Naci İslimyeli: Benzer kötülükler var. İnsanlar melek değil yani karanlık yanımız daha çok bastırduğumuz için göstermiyoruz onu ama yani, işte sanat bir tür ayna sizi çıplak gösteren ve kendimize ayna ama sanat şimdi bir dekoratif unsur gibi kullanıyor, evlerde herhangi bir mobilyayla uyumlu bir...

Dilşad Atasoy: Evet, çok acı.

Balkan Naci İslimyeli: Eşya bir obje gibi kullanılıyor. Bunun piyasası bunun örgüleri etrafa yayılıyor. Böyle bir borsa oluşuyor. Sanat bir vicdan hareketi olmaktan çoktan çıktı.

Dilşad Atasoy: Çıktı, bir sanat piyasası oldu.

Balkan Naci İslimyeli: Yani tamamen bir borsa kâğıdı haline döndü resimler ama orda bile değerler kalıcı değil devamlı oynuyorlar.

Dilşad Atasoy: Değişiyor, manipülasyona açık bir alan.

Balkan Naci İslimyeli: Yerden yere vuruyorlar, birden göklere çıkartıyorlar.

Günsu Saraçoğlu: Niye vuruldu niye çıktı belli değil.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, insan ve sanatçı duyarlılığı olmayan, ısrardan kabaca tüccar diyebileceğim insanlar sanat piyasasını manipüle edebilir hale geldiler.

Dilşad Atasoy: Onlar belirliyor zaten.

Balkan Naci İslimyeli: Evet.

Dilşad Atasoy: Sizin şimdi bunun dışında

Balkan Naci İslimyeli: Pardon, sözünüzü kestim.

Dilşad Atasoy: Yok yok, tam yeri geldiği için özellikle sormak istiyorum. Çok farklı bir sanatçı duruşunuz var biz bunu sürekli aramızda da konuşuyoruz Göksu'yla. Bütün sanatçılarda şöyle bir şey var, genel olan hava bu, hâkim olan bu. İşte bir eser tuttu ben buradan yürüyeyim. Artık bu nasılsa satıyor diye sürekli onunla devam ediyorlar. Sizin o kadar ilginç dönemleriniz var ki en popüler olduğunuz işte yaptığımız işin en çok satıldığı koleksiyonerlerin peşinizde koştığı galericilerin peşinizde olduğu dönemde birden tarzınızı değiştirip başka bir şeye geçebiliyorsunuz dönem dönem de bunu çok yaptınız. Bu çok büyük bir risk. Risk cesaret. Yani nasıl tanımlanır.

Günsu Saraçoğlu: Güvenli limana pek girmiyorsunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Çünkü hemen zinciri kapatıverirler, o limanda kalırsın.

Dilşad Atasoy: Bu konuyu biraz konuşalım istiyorum ben. Bu çok önemli bir şey çünkü özellikle programımızı izleyip sizi tanımak isteyen gençlere, genç sanatçı adaylarına çok ciddi mesajlar verebileceğinizi düşünüyorum bununla ilgili.

Balkan Naci İslimyeli: Yani bir insan kendi kişiliğini, kimliğini, insani değerlerini, vicdanını bir kutu içine, karanlık bir kutu içine veya bir pazarın içine hapsetmemeli yani. Sanat özgürlük alan ben her zaman onu söylerim, aynı işi yapmayacağım için ben sanatçı oldum çünkü dünyada herkese her gün aynı işi yapıyor.

Dilşad Atasoy: Ne güzel bir tanım hakikaten.

Balkan Naci İslimyeli: Onları izlerken bile sıkıntı geliyor bana. Babam memurdu her gün aynı masanın başında arkasında o kırmızı pano, kapitone pano. Her gün imzalar atar damgalar basar. Sümenler vesaireler. Hani ziyarete giderdim falan ayda bir gitsem bile o bana sanki her an o manzarayı görüyorum duygusu yaratırdı. Hayatın gerçeği bu. Herkes aynı işi tekrarlamakla mahkûm yaşamak için tekrarlamaya mahkûm.

Dilşad Atasoy: Sanatçılar bunun dışında olmalı.

Balkan Naci İslimyeli: Sanatçı bunun dışında olma şansı verilmiş insanlar ama tabii piyasanın talepleri belli bir yere geldiğinizde, sizi galericilerin eleştirmenlerin illa oraya saptamaya çalışmaları. Burada bak çok iyisin burada kal, iyi gidiyor işler satıyorsun ediyorsun vesaire. Bunlar caydırıcı oluyor, hele şimdiki kuşaklarda çok daha şey.

Dilşad Atasoy: Tabii, evet.

Balkan Naci İslimyeli: Para çok daha büyüdüğü için ama benim için hiç öyle olmadı, böyle bir kimliği kabul ettirebilmek benim için mücadele şey oldu, bana zevk verdi. Varlığımı hissettiren bir şeydi. Yaptığım resim kadar önemliydi çünkü.

Dilşad Atasoy: Mücadeleyi de seviyorsunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Duruş şekli. E tabii farklı bir şey yapmayı ne kadar istiyorsan, resimde sanatçı duruşumla da farklı bir şey başarmak istedim. Bedelini de görüyordum. Hani sizi çok seven koleksiyonlar, galericiler önce küsüyorlar sonra kızıyorlar sonra yüz çeviriyorlar. Sonra tekrar size dönüyorlar. Başka hayranlar çıkıyor falan yani böyle.

Günsu Saraçoğlu: Bugünkü noktada artık alışmışlardır sizin bu tavır değişikliğinize.

Balkan Naci İslimyeli: Tavır değişikliği değil sanatçı.

Günsu Saraçoğlu: Tavır değişikliği derken hani ürettiğinizin değişmesinden bahsediyorum. Asıl sizde değişen bir şey yok siz kendi bildiğinizi yaşıyorsunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Hayat değişiyor hayat.

Günsu Saraçoğlu: Hatta şuna dönmüştür; bakalım ne zaman ne değiştirecek, ne yapacak bu sefer.

Balkan Naci İslimyeli: Bakın onu rahatlıkla söyleyebilirim.

Günsu Saraçoğlu: Ama bu söyleninceye kadar herhâlde çok zor oldu.

Balkan Naci İslimyeli: Hayır, hayır her servise, her zaman merak edilen biri oldum onu söyleyebilirim.

Dilşad Atasoy: Evet, onu kesinlikle biliyoruz.

Balkan Naci İslimyeli: Hani, en nefret edenden, en sevene kadar acaba ne yaptı. Sanatçılar korku ve kuşku ile. Hayal kırıklığı beklentisiyle ama şimdi çok huzurlu bir dönemimdeyim çünkü insan olarak kavgacı bir yaratılışım yok. Kavgayı da kendime yakışır ölçüde yaptığım için. Yani sportmence yaptığım için pek düşmanım olmadı zannediyorum. İyiyi çünkü her zaman takdir etmişimdir benim gibi yapması şart değil başka bir sanatçının. Benim gibi bir kariyer yapması şart değil, benim gibi düşünmesi şart değil. Benim sanat konusunda ölçülerim bambaşka. İşine emek veren bunu dürüstçe yapan, özgün bir dünyası olan ve bunu yansıtabilen, içinde sorumluluk, vicdan ve zekanın koktuğu her iş, her üslup benim için değerli. Yani ben böyle insanları her zaman korudum, yanımda tuttum, takdir ettim ve övgülerimi esirgemedim. Ha diyeceksiniz ki bunlar kaç tane, e doğal olarak sayısı az.

Dilşad Atasoy: Çok az evet.

Günsu Saraçoğlu: Gönül çoğalsın ister.

Dilşad Atasoy: E tabii ki.

Balkan Naci İslimyeli: Gönül çoğalsın ister. Önemli olan sanatçının, sanatçıyı taktir etmesi. Bakın en çok bir sanatçı, sanatçıdan öğrenir.

Dilşad Atasoy: Ama bu çok ciddi bir eksiklik bizde.

Günsu Saraçoğlu: Evet. Biraz sivrilenin direkt kafasına vuruluyor.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet, evet.

Dilşad Atasoy: Bir de gruplaşmalar var. Bir grup içindekiler birbirini beğeniyor. Öbür grup içindekiler birbirini beğeniyor. Onlar birbirine hiçbir şekilde destek vermiyor. Yani biz bunu dışarıdan daha rahat gözleyebiliyoruz.

Balkan Naci İslimyeli: Bir var olma savaşı o. Biraz zavallı bir savaş.

Günsu Saraçoğlu: Öbür tarafı yok sayarak bu tarafta var olduğunu kendi küçük dünyanda oynadığında, bir şey olmuyor ki.

Dilşad Atasoy: Bir de kişilerden bağımsız işe bakmak lazım aslında. İş iyiye düzenli, dediğiniz gibi dürüstse, içtense, samimiye, sürekliliği varsa onu bir şekilde takdir etmek gerekiyor ama sürekli tekrarlarla ve sürekli birbirini destekleyerek giden gruplarla olunca tabii ki bu sorun.

Balkan Naci İslimyeli: Ben bir sanatçıyı çok yakından tanımak istemem mesela. Sanatını çok sevdiğim insanları, insanları tanımak ister insanlar ama ben sanatını çok sevdiğim insanları merak etmem çünkü en güzel yanlarını görmüşüm zaten, yapmışlar adamlar ortaya koymuşlar. İnsan olarak çünkü beni hayal kırıklığına uğratabilir. Çok farklı bir profildir, çok farklı izlenimler oluşturabilir bende. Onun gitgelleriyle ilgili ayrı bir tablodur. Ben onu insan olarak sevmek zorunda değilim. Zaten bir insanın en güzel yanı sanatıdır. Yani orda bir şey görüyorsam ama insan olarak da yani dost olarak da harika insanlar var tabii. Öyle bir yanları mutlaka vardır ama onu açmak için ne onun vakti vardır ne benim vaktim vardır. Onun için böyle uzaktan sevişmeyi...

Dilşad Atasoy: Tercih ediyoruz.

Balkan Naci İslimyeli: ...tercih ederim.

Günsu Saraçoğlu: Kendi kafamda yarattığım figüre âşık olayım ben diyorsunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet.

Günsu Saraçoğlu: Onla ilgili çizdiğim senaryolara...

Balkan Naci İslimyeli: Yok yok, hayal değil yapıtlarına bakarak o adamın bütün şeyini veya...

Günsu Saraçoğlu: Ha işte oradan, oradan edindiğim done bana yeterli. Bozmasın.

Balkan Naci İslimyeli: Yeterli, yeterli. Onun için sanatçıları da fazla merak etmemek lazım. İşleri üzerinde düşünmek daha önemli.

Dilşad Atasoy: Tabii, işleri ve fikirleri.

Balkan Naci İslimyeli: İş ve fikirleri üzerine düşün çünkü kalıcı olan şeyler onlar.

Dilşad Atasoy: Şimdi biraz şeye geçeceğiz, öğrencilerle olan ilişkilerinize, bu eğitimci yönünüze geçeceğiz.

Günsu Saraçoğlu: Evet

Dilşad Atasoy: “Sanat yapmak bir toplum projesidir.” diyorsunuz. Sizin böyle bir sözünüz var. Sanatta da çok renkliliği, çok sesliliği savunuyorsunuz. Bunu yapan da çok fazla yok. Herkes belli bir kalıba sokmaya çalışıyor, demin söylediğiniz gibi sanatı. Şimdi sanat eğitimcisi olarak siz, bu savunduklarınızı eğitim alanında ne kadar gerçekleştiriyorsunuz? Türkiye’de sanat eğitiminde sizin bu söylediklerinize uyan bir yapı var mı?

Balkan Naci İslimyeli: Biz genç kuşakları çok ileri yaşlarda devralıyoruz maalesef. Bu işin çocukluktan başlaması lazım. Yani ilk 3 senede çocukların bütün yetenek testlerini doğru dürüst bir yöntemle gerçekleştirilip yönlendirmeler yapılması lazım. Hem aile hem çevre hem eğitim kurumları tarafından. Yani bize hazırlıklı gelmeleri lazım çocukların. Efendim babası köşeyi dönüp de kızım artık ressam olsun, şık bir şey yapsın paraya ihtiyacımız yok falan gibi böyle veya hayır sanat yapmasın aç kalır endişe, hala var. Yani bunlar, bunlar; bunlarla bir sanatçı nesli yetişmez. Sanatçının yeteneğinin çok erken saptanması ve çok dikkatli, titiz bir ilk ve orta öğretimden geçip bize ulaşması lazım ki biz daha üst düzey şeyler yaptırabilelim onlara.

Dilşad Atasoy: Ama bu mümkün değil şu aşamada.

Balkan Naci İslimyeli: Yok, çok geç geliyorlar, çok geç geliyorlar.

Günsu Saraçoğlu: Çok nadir çıkıyordur belki içlerinden.

Balkan Naci İslimyeli: Yani biçimlenmiş olarak geliyorlar, hazırlıklı aileler var ama genellikle artık biraz da geç dönemlerde geliyorlar. Biz yine de onları bir boş kâğıt gibi, bir tuval gibi düşünüp ağır ağır üzerinde kayıtlar yapmaya çalışıyoruz. E bu arada da benim felsefem şu: Yani insanın iyi kötü sanattan uzak veya sanatın içinde yaşadığı her şey, her dönem, her acı, her yıl değerli. Yani bunlar sanata tercüme edilebilir şeyler. Önemli olan çocuğu kendi içiyle barıştırmak. Hani içindeki kapakları açmak. Bunları ayıklayabildiği zaman kendini ifade etme cüreti, cesareti kazanabildiği zaman sanat için bir malzeme dolmuş oluyor. Bunun bir malzeme; ayıp değil, utanç değil, bir malzeme olduğunu ve aynı psikoterapi gibi bunları dillendirdiği ve biçimlendirdiği oranda da sağlık kazandığı ve özgürleşeceğini ve kendiyile birlikte bir toplumu da özgürleştireceğini çünkü özgür toplumu sanatçılar o noktaya getirmişlerdir değil mi?

Dilşad Atasoy: Tabii.

Balkan Naci İslimyeli: Demokrasiyi de onlar kurmuşlardır. İfade özgürlüğünün en üst noktası sanat.

Dilşad Atasoy: Burada işte, sanat eğitimcisinin rolü çok büyük. Yani sistemde sorunlar var, bunu her zaman konuşuyoruz, sürekli bu tespiti yapıyoruz ama sanat eğitimcilerinde de sorun var. Yani sanat eğitimcisinin yetiştirilme süreci de aynı sıkıntılara geliyor, rastlıyor.

Balkan Naci İslimyeli: Yani eğer sanat eğitimcisi kendi hayatının sorunlarında, kendi evrelerindeki sıkıntılarında hareketle çözümler üretmişse ve bunların projekte etmişse öğreticiliğine, yol almış demektir. Yani bizim görevimiz üzülmek söyleyeyim, çocuğun kendinin bile bilmediği birtakım temel değerleri olduğunu ve bunların sanatçı yanının çok önemli parçaların olduğunu, bu bastırılmış yanlarını ona öğretmek. Yani çocuğa, çocuğun içine ayna tutmak.

Dilşad Atasoy: Tutmak, evet. Yani bir kalıba sokmaktan çok ona kendini tanıması için olanak sağlamak.

Balkan Naci İslimyeli: Tanımakla beraber itiraf da başlıyor, dillendirmeye de başlıyor. O baraj çok önemli. Yani konuşmayan bir milletiz biz. Yani her sefer avukatlar der, konuştuğunuz her söz aleyhinize delil olarak kullanılabilir, bizim toplum için şeyimiz o, aman konuşma aleyhine delil olabilir ama abuk sabuk konuşuyoruz.

Dilşad Atasoy: Korku toplumu, evet.

Günsu Saraçoğlu: İşte konuşuyoruz ama aslında söylemek istediklerimiz başka.

Dilşad Atasoy: Boş boş konuşmak, klişe konuşmak.

Balkan Naci İslimyeli: Boş konuşmak, sadece hani çene kireçlenmesin. Ya anlamlı bir şey olmuyor, gerçek bir dost sohbet veya ortak bir düşman yaratılıyor, onun üzerine konuşuluyor, sahte sorunlar yaratılıyor onlar üzerine konuşuluyor. Yani böyle yapay bir şey, bir konuşma şeması, bir gürültü o kadar.

Günsu Saraçoğlu: Şimdi öğrencileriniz sizin birçok sözlerinizi duyma şeyine erişmişler, şansına...

Dilşad Atasoy: Şansına sahipler.

Günsu Saraçoğlu: Şimdi biz de okuduğumuz için bunları daha çok tespit ettik. İzleyiciler de öğrensin istediğimiz bazı cümleleri size söylesek, bize ne ifade ettiğini aslında anlatsanız?

Balkan Naci İslimyeli: Tamam.

Günsu Saraçoğlu: Diyorsunuz ki "sanat; atölyede yapılmaz, hayatın içinde gerçekleştirilir. Atölye onların düzenlendiği bir üretim merkezidir". Şimdi bu çok güzel aslında ama izleyicilerimize bunu biraz daha anlatır mısınız?

Dilşad Atasoy: Çok derinlikli bir tanım aslında, değil mi?

Günsu Saraçoğlu: Evet, yani ya anladım falan diyorsun ama bu kadar basit olmasa gerek bu cümle.

Balkan Naci İslimyeli: Yani şu demek; sanatçı günün 24 saati, yılın 365 günü sanat yapmaya mahkumdur çünkü bütün malzemesi hayatın içinden seçilir. Hayatla birlikte yürür. Buna uykuları, insan ilişkileri, çevreye bakışları, seyahatleri yani hayatın her anında bir veri, kendine ait bir parça.

Dilşad Atasoy: Çıkarabilir.

Balkan Naci İslimyeli: ...çıkarmak, arşivlemek ve onları bir düzene sokmak. Sanat bu zaten yani. Anlatabiliyorum mu? Bunlar, bir kaçmış şeyler, zaman içinde değişebilir, sislenebilir, tozlanabilir. Onun için de hatırlamak lazım. Mesela ben iyi bir kayıtçıyım, gözlem yaparım falan ama bir taraftan yazarak bir taraftan çizerek bir taraftan fotoğraf çekerek. Onları arşivlerim, onlar dinlenirler öyle bir köşede.

Günsu Saraçoğlu: Vakti gelince çıkarlar.

Balkan Naci İslimyeli: Gerektiği zaman onları alır, bazılarını ertelerim. Günü gelmemiştir çünkü. Mesela Sezen Derya ev yığıldı bunlar ne olacak böyle falan filan. Pat diye bir gün “A ne kadar yakıştı buraya.” falan der mesela. Bir enstalasyonumda kullandım. Onu bilinçaltınız seçiyor.

Günsu Saraçoğlu: Farkında olamadan onları buluyor.

Balkan Naci İslimyeli: Bilinçaltınız onları seçiyor, istifliyor ve zamanı gelince kullanıyor.

Günsu Saraçoğlu: Evet, bir başka sözünüz bu da çok hoş. “Sizin esas okulunuz İstanbul’dur.”

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii.

Günsu Saraçoğlu: Tükenmiyor bir türlü, evet.

Balkan Naci İslimyeli: Çağdaş sanat tamamen çünkü çağdaş sanat, büyük kent sanat. Bütün sancılılarıyla, çok renkliliğiyle, karabasanıyla mutluluğuyla her şeyiyle büyük kent, çağdaş sanatın oluşum şeyi, ana rahmi yani çok önemli. İstanbul o kadar önemli bir kent ki bütün dünya burada aslında. Doğusu var Batısı var Asya’sı var Afrika’sı var. Dünyanın bütün halleri diyeyim, en gelişmiş en zengin insanından en büyük sefaletlere kadar hepsini barındıran, tarihi de böyle katman katman. Yani ben kendini burada yaşayıp da dünyanın taşrasında yaşıyormuş gibi hissedenele şaşırıyorum ve ayıplıyorum, ne kadar aptalca diyorum yani. Bunun, buranın Mezopotamya Anadolu bir defa öyle. İstanbul hele bir cennet. Bütün kabusuyla beraber.

Dilşad Atasoy: Görebilene, gözlemleyebilene.

Dilşad Atasoy: Bütün dünyanın hayran olduğu şehirde yaşıyoruz aslında yani.

Balkan Naci İslimyeli: Muhteşem, muhteşem. Sanat için inanılmaz yani. Buraya gelip de İstanbul’u ben sevemedim diyen bir sanatçı düşünemiyorum. Anca bir turist diyebilir ki kirlidir, pistir vardır ya öyle steril turistler.

Dilşad Atasoy: Ama o da şey yani kültürel bir beklentiyle bakmıyordur. Anca o zaman söyleyebilir yani.

Balkan Naci İslimyeli: Ama bir sanatçı için bir merkez ve bir müze.

Dilşad Atasoy: Evet, şimdi hocam, çok güzel sohbet ediyoruz, çok sorumuz, çok merak ettiğimiz şey var ama böyle süremiz kısıyor ya böyle hızlanalım istiyorum. Şimdi sözcükler sizin için çok önemli, çok okuyorsunuz. Bir kere bu çok önemli. Çok okuyorsunuz, çok gözlüyorsunuz, çok inceliyorsunuz, yazıyorsunuz, çiziyorsunuz. Sanatın her dalıyla ilgilisiniz yani. Her yerden besleniyorsunuz aslında ve diyorsunuz ki “yazının kökeninde resim olduğunu unutmamak gerek.” O zaman bu resimle, sizin yazarlığınızla da bağlantılı bir soru sorayım. Bu hani senaryolaştırmışsınız ya yazdığınız bazı şeyleri, onları ne zaman hayata geçireceksiniz? Var mı öyle bir projeniz?

Balkan Naci İslimyeli: Var, var, var. Yaklaşıyor. Tezgâhta diyelim.

Dilşad Atasoy: Senaryolar hazır mı?

Balkan Naci İslimyeli: Hazır, hazır, hazır.

Dilşad Atasoy: Peki ne yapacaksınız, siz mi çekeceksiniz? Bir iş birliğiyle mi götüreceksiniz?

Balkan Naci İslimyeli: Bir kadro oluşturma dönemindeyiz. Tabii ki ben yönetmen olarak çalışacağım ve deneyimim de oldu.

Günsu Saraçoğlu: ...filminin değil mi? Sanat yönetmenliğini yaptınız.

Balkan Naci İslimyeli: Sanat yönetmenliğini yaptım ama hep sinemacı dostlarım olmuştur. Hatta sinema dersi de verdim okulda. Film çözümlenmesi dersi verdim birkaç yıl falan, sinema bölümünde. Onlar da pek sever ben de onları severim. Sinema büyük bir sanat. İmkanları açısından değil sadece, bütün sanatları içerdiği için benim sanata bakış açımı temsil eden bir sanat. Riski çok. Kötüye de kullanılabilir, harika şeyler de yapılabilir ama büyük bir sanat. Resimde de öyle şimdi bakıyorsunuz çok felaket şeyler de var çok iyi şeyler de var. Commercial bir altyapı gerektiriyor, büyük bir yatırım gerekiyor. Bugün öyledir ki, cep kamerasıyla film yapılıyor yani çok iddialı yönetmenler.

Dilşad Atasoy: Kısa filmler özellikle.

Balkan Naci İslimyeli: Evet. Kısa film, uzun metrajlı bile çekiyorlar. Festivallere bile kabul ettiriyorlar. Artık teknoloji şeyi, kâbusu aşıldı. Artık herkesin elinde o oyuncaklar. Sadece akıl vizyon ve vicdan ihtiyacı var hala dünyanın. Bunlar olduğunda herkes sanat yapabilir ama bence yapandan çok izleyenin olması daha kıymetli değil mi?

Dilşad Atasoy: Tabii.

Günsu Saraçoğlu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Çünkü izleyenler yapmaları doğuracak. İyi bir izleyici çok önemli.

Günsu Saraçoğlu: Tabii ki.

Dilşad Atasoy: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Bizim eksikimiz o sanat alanında.

Günsu Saraçoğlu: Şey, ben biraz daha magazine doğru sürükleyeyim mi işi?

Dilşad Atasoy: Ama önemli o tasarımlar.

Günsu Saraçoğlu: Önemli, tamam.

Dilşad Atasoy: Onunla ilgili soru bende var.

Günsu Saraçoğlu: Kendine de mi yazdın?

Günsu Saraçoğlu: Şimdi, tasarımlarınız da var birbirinden ilginç. Ama bunların çok da güzel Işık Üniversitesi'nde bir ne diyelim?

Dilşad Atasoy: Mezuniyet gecesi.

Günsu Saraçoğlu: Evet, mezuniyet gecesi ve orda Ayşe Erman sizin tasarımlarınızdan birini sunuyor. O kıyafeti giyiyor ve kıyafetin adı da çok güzel "Köşe Yazarı".

Balkan Naci İslimyeli: Köşe Yazarı.

Dilşad Atasoy: Çok ilginç bir isim.

Günsu Saraçoğlu: Sizden dinleyelim mi bu güzel, bir anekdot, böyle hem eğlenceli hem sanatı hem bu popüler kimliği her şeyi bir araya topladığınız çok güzel bir anekdot.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, "Matah" diye bir sergi projem vardı. Açmıştım yıllar önce. Çok da fazla değil işte 6-7 yıl önce belki. Mahmut Paşa ve Tahtakale'nin ilk heceleri "Matah" Mahmut Paşa, Tahtakale, orada topladığım çok sıradan, çok ucuz, çoğu Çin malı veya bir ucuz sermayeyle üretilmiş objelerle bir yüksek giyim profili yaratayım dedim. Yani bir tür. Evet, evet. Bir tür, o kıyafetleri piyasasıyla, astronomik rakamlarıyla ve bunlara kurban olan kesimlerin beğenileriyle. Bir tür ironik bir biçimde bir şey yapayım dedim, takılayım bunlara. Öyle bir proje beğendiğim bir sergi oldu. Oradaki her şeyi kullandım ve çok iddialı görünen kıyafetler haline geldi yani o sıradan objeler. Bir tanesi de şeydi "köşe yazarı" diye bir kıyafet vardı, işte yazı rulolarını fişeklik gibi ceplere yerleştirdim. O eski katiplerin kollukları vardır ya dirsekli. Esnemeli.

Dilşad Atasoy: Biz gördük kıyafeti, çok ilginç yani.

Balkan Naci İslimyeli: Orada da bir şıklık olarak kullandık.

Dilşad Atasoy: Ayşe Erman'da çok güzel taşımış.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet. Güzel taşıdı sağ olsun ve o kıyafeti sevdi zaten, ben de bir köşe yazarıyım, bunu Balkan ben giyeyim dedi ve giydi çok da hoş bir defile oldu. Canlı olarak izlediniz mi?

Dilşad Atasoy: Ben izledim.

Günsu Saraçoğlu: Videoyu ben izlemedim.

Dilşad Atasoy: Videolarını da izledim. Röportajları da okudum detaylı olarak. Çok iyi bir işti, hakikaten güzel bir çalışma olmuş. Bir de sizin, giysilere özel bir merakınız var. Giysilerle ilgili de bir tanımımız var, o da çok hoşumuza gitti bizim. Diyorsunuz ki "beden maskeleri aslında giysiler".

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii ve hatta bir sözüm daha var sergide de onu başlık olarak kullandım; "Her giysi bir üniformadır." dedim. Aslında giyinme olayı bizim özgürlüğümüzü

yitirdiğimiz en önemli duraklardan biri. Bizi şekillendiren şeylerin basınçların nerelerden nasıl geldiği...

Günsu Saraçoğlu: Benim tarzım bu diyoruz ama o tarzı yaratanlar başkaları.

Dilşad Atasoy: Tabii tabii, bir dayatma var.

Günsu Saraçoğlu: Onu kendine uyduruyorsun.

Balkan Naci İslimyeli: İşte hangi sınıfa ait olduğunuz, hangi sınıfa atlamak istediğiniz, hangi aksesuarları taşırsanız daha kıymetli görüneceğiniz vesaire. Tamamen sosyal tırmanma stratejisinin aksesuarları, giyim. Moda denen şey de öyle. Yanıltıcı insan olarak sizi temsil etmeyen, sadece var olduğunuz veya olmak istediğiniz sınıfın değerlerini temsil eden piyasanın ortalama değerlerini temsil eden iğreti şeyler. Böyle kendi kimliğini oluşturan insan kıyafetleri, mesela annem benim kendi dikerdi kıyafetlerini. O zaman moda dergileri vardı hatırlarım.

Balkan Naci İslimyeli: Hani oradan bir şey alır ama...

Günsu Saraçoğlu: Değiştirir birini.

Balkan Naci İslimyeli: Evet.

Dilşad Atasoy: Kendinden bir şey katar.

Balkan Naci İslimyeli: Bir şeyler katar ve yaratıcı bir şeydir o kadınlar için.

Günsu Saraçoğlu: Ama o dönem bütün kadınlar öyleydi, bu konuya hâkimlerdi.

Dilşad Atasoy: Bir de ilginç bir tasarımınız...

Balkan Naci İslimyeli: Bir de kadınsıydı yani baktığım zaman kıyafetlerde bir cinsellik vardı. Hakikatten dökümlü kumaşlar değil mi?

Dilşad Atasoy: İşte dönem dönem getirilip ne dayatılırsa.

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi tabii o sekst ayırımları da kaldırıldı neredeyse.

Günsu Saraçoğlu: Unisex kıyafetler üretildi.

Balkan Naci İslimyeli: Korkunç alışveriş yapılıyor ama caddeye çıkıp bir baktığınız zaman herkes hamam böceği gibi karanlık renklerle böyle değil mi? Bir kâbus.

Günsu Saraçoğlu: Yani çıkmışlar gibi.

Balkan Naci İslimyeli: Distopik bir şey. Kadınlar aynı, erkekler aynı falan yani hepsi de farklı olduklarını zannediyorlar. O aynılık nedeniyle farklılaştıklarını bunlar.

Dilşad Atasoy: O da tabii ayrı soru yani.

Balkan Naci İslimyeli: Sosyolojik tezler çok Türkiye’de yani, bir sanatçıyla bir sosyoloğu besleyecek milyonlarca malzeme var.

Günsu Saraçoğlu: Kesinlikle.

Dilşad Atasoy: Bir de bir tasarımınız var o, da çok ilginç geldi bize. Cebi delik kefen tasarladınız, değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: O en sevdiğim iştir, hani kefenin cebi yok derler ya, ben de cepli kefen yaptım.

Günsu Saraçoğlu: Ne koydunuz içine?

Balkan Naci İslimyeli: İşte evdeki ziynetler, takılar neyse onları koydum. Tabii onların çoğu...

Günsu Saraçoğlu: Bunlar bir ironiyle sunulmuş, sizin eleştirel sunumlarınız belli taraflardan da bunlara çok ciddi tepkiler veriliyor muydu?

Balkan Naci İslimyeli: Yok. Bir şey sanat eseri kıvamındaysa ürkütüyor insanları, korkuyorlar bir şey söylemeye.

Günsu Saraçoğlu: Hakikaten yok, farkına varıyor belki.

Dilşad Atasoy: Anlamamış durumuna düşmemek belki.

Balkan Naci İslimyeli: Anlamamış durumuna düşüyor, ya da diyor ki bu herif deli belli üstüne varmayayım.

Dilşad Atasoy: O da iyiymiş hakikaten. Şimdi bunları yaparken kim bilir ne gibi bedeller ödediniz, ne gibi zorluklar yaşadınız. Şimdi Enis Batur’un sizin için söylediği bir söz var. Çok hoşumuza gitti bizim yine. Diyor ki, bir saptama yapmış “Balkan Naci Türk sanatçısının önüne yarım yüzyıldır kader gibi dikilen bir karabasanın yani doğu batı ikileminin doğurduğu düğümü çözmüş ender sanatçılardan birisidir.” Nasıl çözdünüz bu düğümü? Bu düğümü çözmek için neler yaptınız? Yine özellikle gençler, sizi izleyen gençler için bir iki veri belki güzel olabilir.

Balkan Naci İslimyeli: Valla ben şimdi doğunun batısında doğmuşum aslında, genetik olarak oradan geldiğim için. Balkanlıyım bir Avrupalı yanım var ama kalben hep ezilmişlerin yanında olduğum için; Afrika, Mezopotamya, Orta doğu bütün o kültürler beni büyüler. Orda çok daha rafine, sade, dingin, hayata doğru bakan, doğaya saygılı bir vizyon görüyorum. Bir bakış açısı görüyorum. Yani ben kalben doğuluyum, belki cismen batılıyım. Zaten Türkiye’de Doğuyla Batının harikulade bir karışımı, çok hassas bir aroması var buranın. Ben sadece bu tadı hissetmiş biriyim yani o tadı da hissetmek için biraz eşelemek lazım.

Dilşad Atasoy: Ama işte geçmiş malzemeyi çağdaş bir dille yorumluyorsunuz, hani bu da çok önemli.

Balkan Naci İslimyeli: E benim batılı dediğim yanım o rasyonel, araştırmacı, tartışmacı, lafını esirgemeyen. E işte özgüveni olan bir tavırım var. O şeyden geliyor Batılı beyin disiplini diyeyim araştıracağım. Doğulu yanımda benim şair yanım, duygusal yanım, sadeliğe düşkün, insanı seven, doğayı çok seven ve bunlarsız hiçbir ilerlemenin olamayacağını her zaman aklında tutan bir yanım var. Bunlar uzlaşmasız gibi görünen şeylerdir. Aslında Doğu büyük bir Rönesans'ı yaşamış değil mi? 13. yüzyıllarda zaten batı uygarlığının yarısı da doğudan gelen rüzgâr Akdeniz aracılığıyla değil mi?

Günsu Saraçoğlu: Aslında o kadar normalize bir hayat içerisinde yaşanmış ki onlar. Belki o hep övgüyle bahsettiğimiz Rönesans, aslında bunları biz zaten yaşıyorduk. Siz böyle Rönesans diye büyütüyorsunuz ortaya koyduğunuz ama.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii matematik, geometri dediğimiz şey hep Doğu kaynaklı ve Batı bunun sunumunu, reklamını çok iyi yaptığı için her şeyin patentini kendininmiş gibi rahat rahat kullanıyor.

Dilşad Atasoy: Bir de Batı almış bunu kullanmış, geliştirmiş. Doğu orada kalmış, belki sorun biraz da o.

Balkan Naci İslimyeli: Doğu'da o malzemeyi dönüştüremem.

Dilşad Atasoy: Evet, öyle bir sorun var.

Balkan Naci İslimyeli: İşte ben o eksiklik üzerinden hareket eden biriyim. Doğulu olmadığım içinde tam, o benim işime yarıyor ama Türkiye bir model dünya için. Muazzam bir alternatif sanat projesinin geliştirilebileceği, sunulabileceği topraklar buralar.

Günsu Saraçoğlu: Çok stratejik bir nokta.

Dilşad Atasoy: Yeter ki almayı, kullanmayı, yaratmayı bilin.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet ve dışarıda sanat aracılığıyla bir saygınlık yaratmak gerekiyor. İktidarların, sanatın temsil gücünün muazzam etkisini bilmeleri ve kullanmaları gerekiyor. Bunun için şu partili, bu partili olmakla ilgisi yok bunun. Sanatı sevmek yeterli. Bütün bunları, bütün bu coğrafyayı, bütün kaynaklarıyla sevip özümsemek ve bunu kullanmak gerekiyor. Batı kendine benzeyen bir şeyi niye o kadar önemsesin ki, yani iyi bir imitasyonu anca işçilik olarak takdir edersin. A güzel yapmışsın ama Türkiye çok daha büyük şeyler, teklifler hazırlamaya müsait topraklar, alt yapısı var. Sanatçılarda yeter ki o cüret olsun, o özgüven olsun.

Günsu Saraçoğlu: Peki, bir sanat üretim merkezi ya da müze açmak gibi projeleriniz var değil mi? Son olarak ne zaman olacak?

Dilşad Atasoy: Bunu da bilmek isteriz.

Balkan Naci İslimyeli: O evet evet, hatta o baya ilerledi. Herhalde bir sene içerisinde, o görünür hale gelecek o proje.

Günsu Saraçoğlu: Harika, harika.

Balkan Naci İslimyeli: Çünkü orası sadece, bir; ben müzeleri hiçbir zaman ölü bir alan, morg gibi düşünmedim.

Dilşad Atasoy: Olmamalı da zaten tabii.

Balkan Naci İslimyeli: Yaşayan alanlar olsun istedim, onun için benim yapıtlarım dönüşümlü sergilenecek çünkü yaşadığım sürece üreteceğimi düşünüyorum, inşallah. Bir de en son yapıtlarımın da sergileneceği güncel galeriler de olacak. Benim küratörlüğünü yaptığım sergiler de orada sergilenecek ve topladığım objelerde vesaire onun planı çok güzel yapıldı. Onlarda sergilenecek. Yani oraya giden.

Günsu Saraçoğlu: Ne var ne yok her şeyi aslında görecektir diyorsunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet. Her şey yani hayatımda ne varsa bir de Safranbolu 'da güzel bir ev aldık biz birkaç sene evvel. Orada da bu Orta Doğu coğrafyasında topladığım şeyler...

Dilşad Atasoy: Orası da çok önemli zaten açık müze.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet. UNESCO şeyi orda da, belediyeyle konuştuk falan. Orda da bir o konağı bir müze haline getireceğiz.

Dilşad Atasoy: Ne güzel, yani Anadolu'ya da böyle bir şey taşıyor olmanız çok kıymetli.

Günsu Saraçoğlu: Müzenin dışında başka bir projeniz var mı diyecektim. Safranbolu eklendi.

Dilşad Atasoy: Evet, güzel oldu eklendi.

Balkan Naci İslimyeli: Çünkü yapıtları hakikaten ben, evlere güvenmiyorum. Bu piyasa o kadar kötü çalışıyor ki maalesef resimler sürekli el değiştiriyor. O ona satıyor bu buna satıyor. Koleksiyoner midir, spekülâtör müdür? Anlayamıyorsunuz. Bir sürü karışık kimliği belirsiz insanın elinde savrulup duruyor resimler. Bir müzede olursa...

Dilşad Atasoy: Çok da ihtiyaç var yani. Çok teşekkür ederiz. Bir müjde oldu seyircilerimiz için de. Çok teşekkür ederiz hocam. Ağzınıza sağlık yani.

Balkan Naci İslimyeli: İnşallah müzeyi açarsak orada.

Dilşad Atasoy: Orada bir çekim yaparız.

Balkan Naci İslimyeli: Çekim yaparız. Tabii ki, tabii ki, tabii ki. Başarılar dilerim.

Günsu Saraçoğlu: Çok teşekkür ederiz çok keyif aldık.

Dilşad Atasoy: Çok kıymetli bütün söyledikleriniz. Sağ olun var olun. Evet, sayın seyirciler, bir programımızı daha burada bitiriyoruz. Haftaya yeni bir sanatçıyla, yeni bir atölyede yine birlikte olmak dileğiyle. Programımızı gerçekleştirmemize katkı yapan sponsorumuz Colourbox ve tüm Oğün TV yayın ve çekim ekibine çok teşekkür ederiz. Hoşça kalın, sanatla, sevgiyle kalın.

Günsu Saraçoğlu: Hoşça kalın.

***** Video burada sona eriyor. *****